

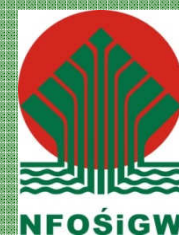

Conservation and restoration of xerothermic grasslands in Poland – theory and practice (LIFE08NAT/PL/000513)

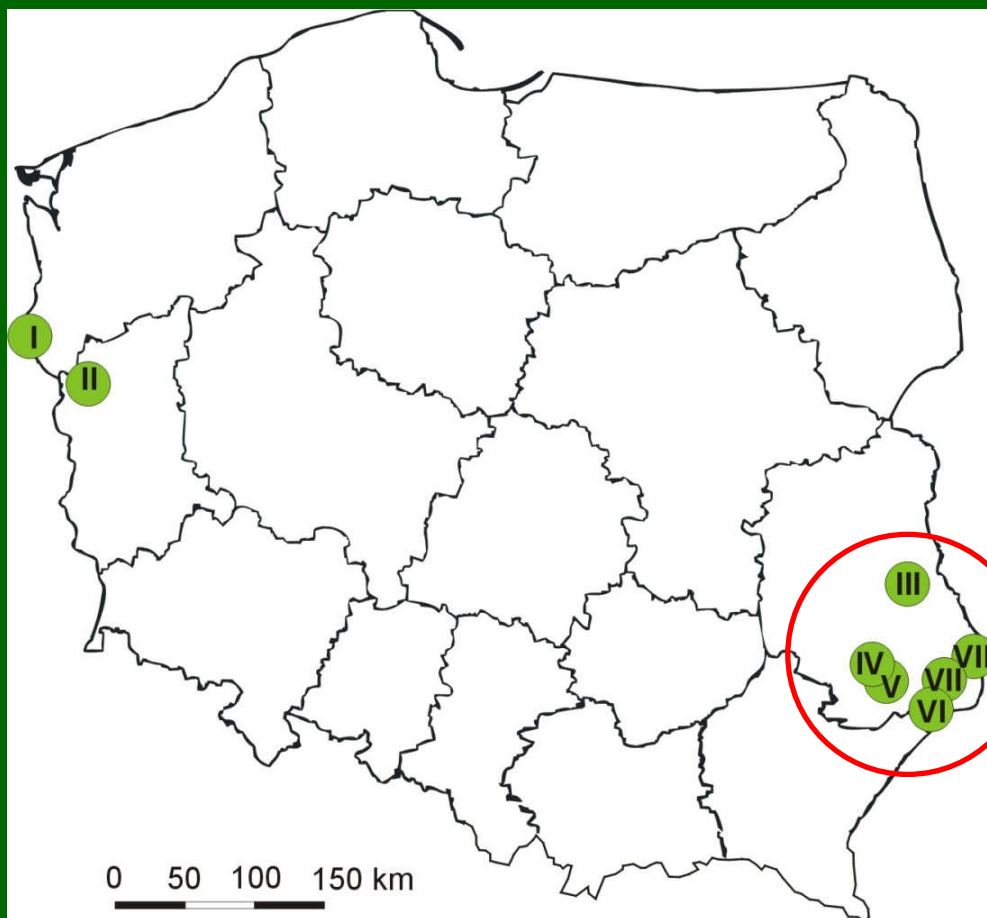
2010 – 2013

LUBLIN REGION

Piotr Chmielewski, Anna Cwener

LOCALIZATION

I - Dolna Odra

II - Ujście Warty

III - Stawska Góra

IV - Niedzieliska

V - Kąty

VI - Żurawce

VII - Dobużek

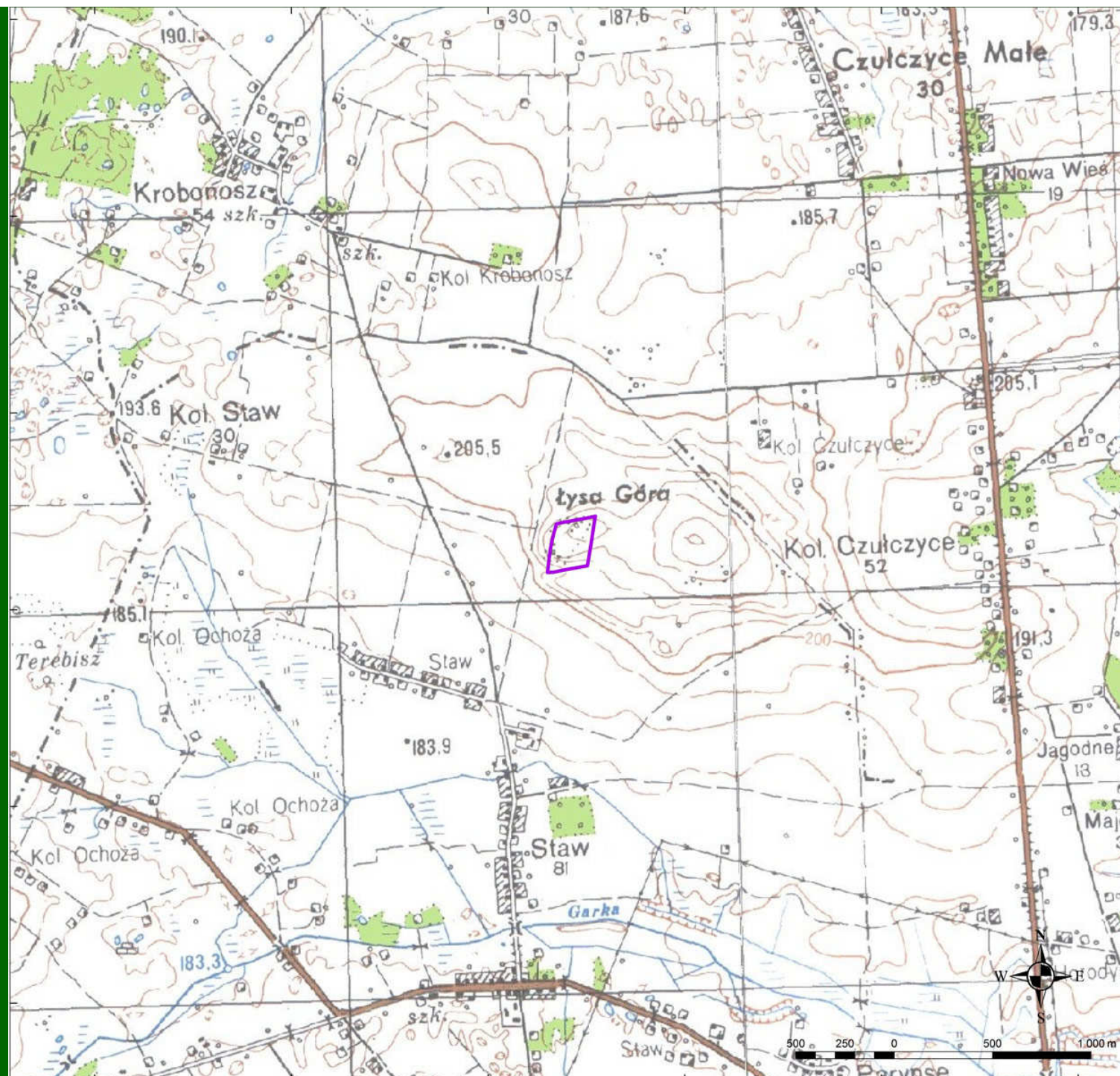
VIII - Zachodniowołyńska
Dolina Bugu

STAWSKA GÓRA PLH060018

Dziewięciśł popłocholistny

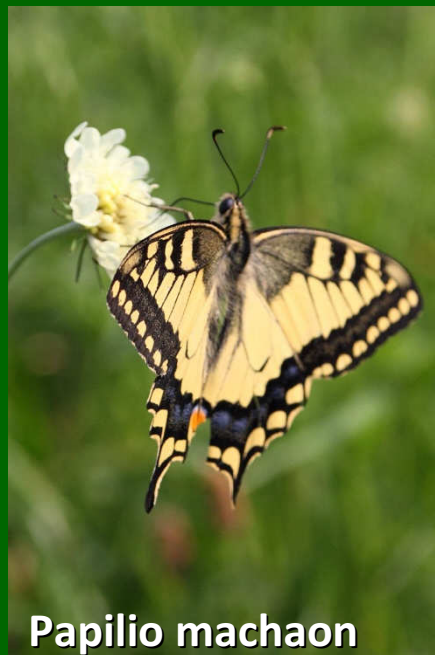

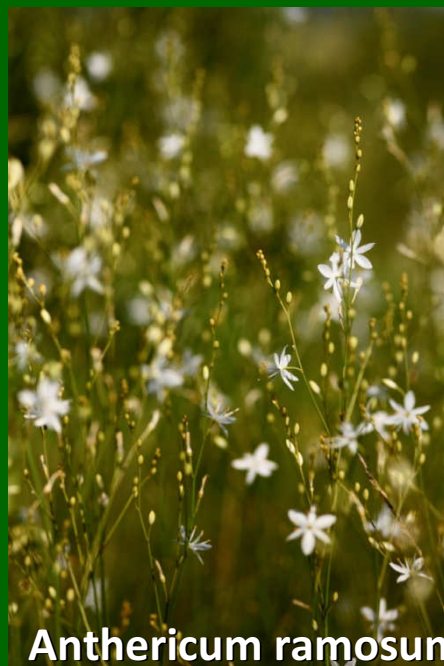
Gentiana cruciata

Carlina acaulis

Papilio machaon

Anthericum ramosum

Anemone sylvestris

Cerasus fruticosa

ACTION REALIZED

**CUTTING/EXTRACTING WITH ROOT
SYSTEM SHRUBS**

**COVERING EXPANSIVE SHRUBS
WITH BLACK FOIL**

**EDUCATIONAL BOARDER „OBSZAR
NATURA 2000 STAWSKA GÓRA”**

CUTTING SHRUBS (ACTION C1)

COVERING WITH BLACK FOIL (ACTION C4)

ZACHODNIOWOŁYŃSKA DOLINA BUGU PLH060035

Orchis militaris

Gentiana cruciata

Chamaecytisus albus

Gypsophila paniculata

Papilio machaon

Iris aphylla

ACTION REALIZED

STRENGTHENING POPULATION OF ECHIUM RUSSICUM

7 EDUCATIONAL BOARDS

„OBSZAR NATURA 2000

ZACHODNIOWOŁYŃSKA DOLINA BUGU”

1 EDUCATIONAL BOARD

„MURAWY KSEROTERMICZNE”

STRENGTHENING POPULATION OF ECHIUM RUSSICUM (ACTION C5)

EDUCATIONAL BOARDERS (ACTION C7)

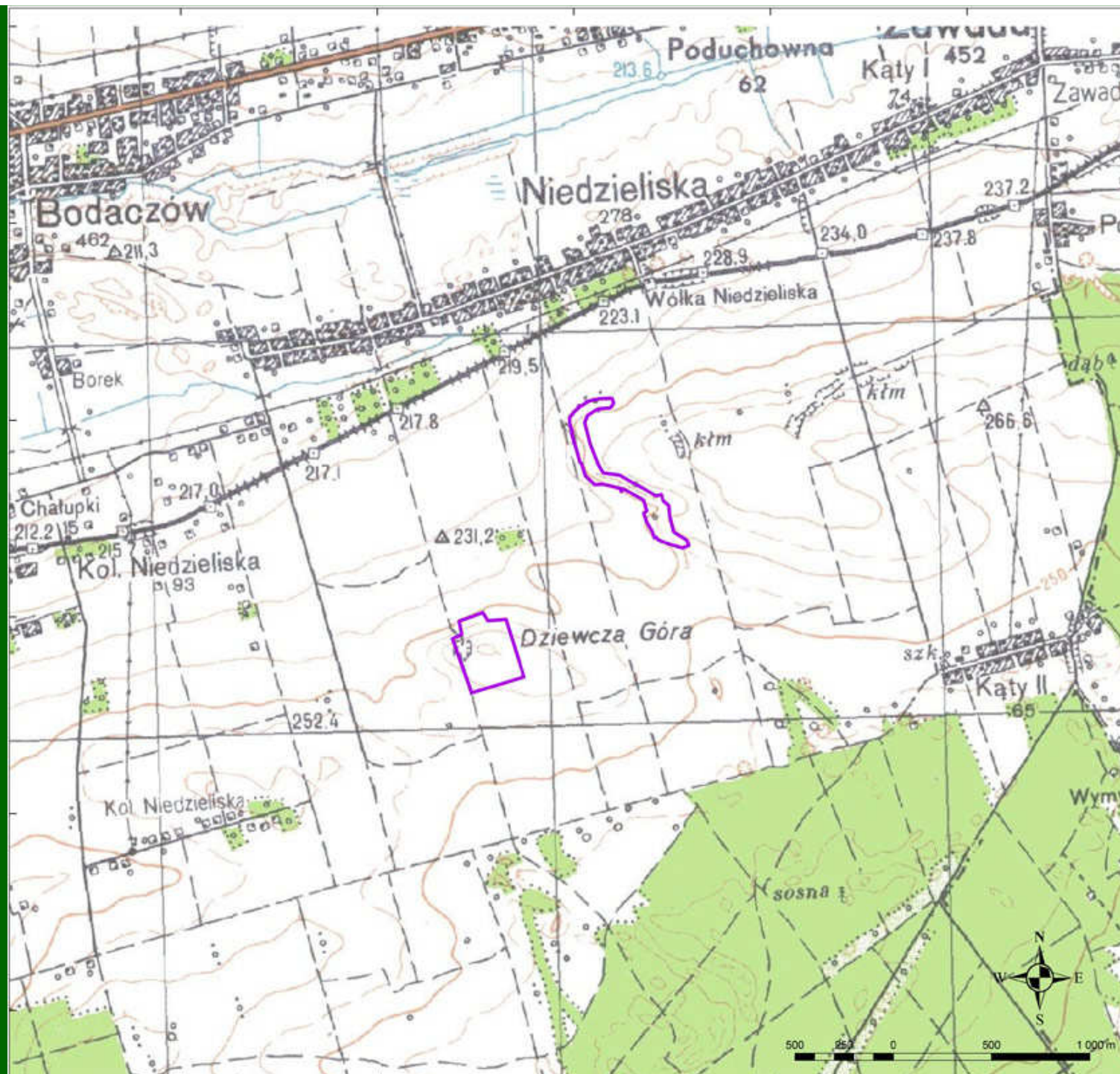

NIEDZIELSKA PLH060044

Aster amellus

Platanthera chlorantha

Rosa gallica

Cypripedium calceolus

Deilephila porcellus

Adonis vernalis

ACTION REALIZED

- **REMOVAL ILLEGAL LANDFILLS**
- **CUTTING SHRUBS**
- **3 EDUCATIONAL BOARDS „OBSZAR NATURA 2000 NIEDZIELISKA”**

REMOVAL ILLEGAL LANDFILLS (ACTION C3)

SHRUBS CUTTING (ACTION C1)

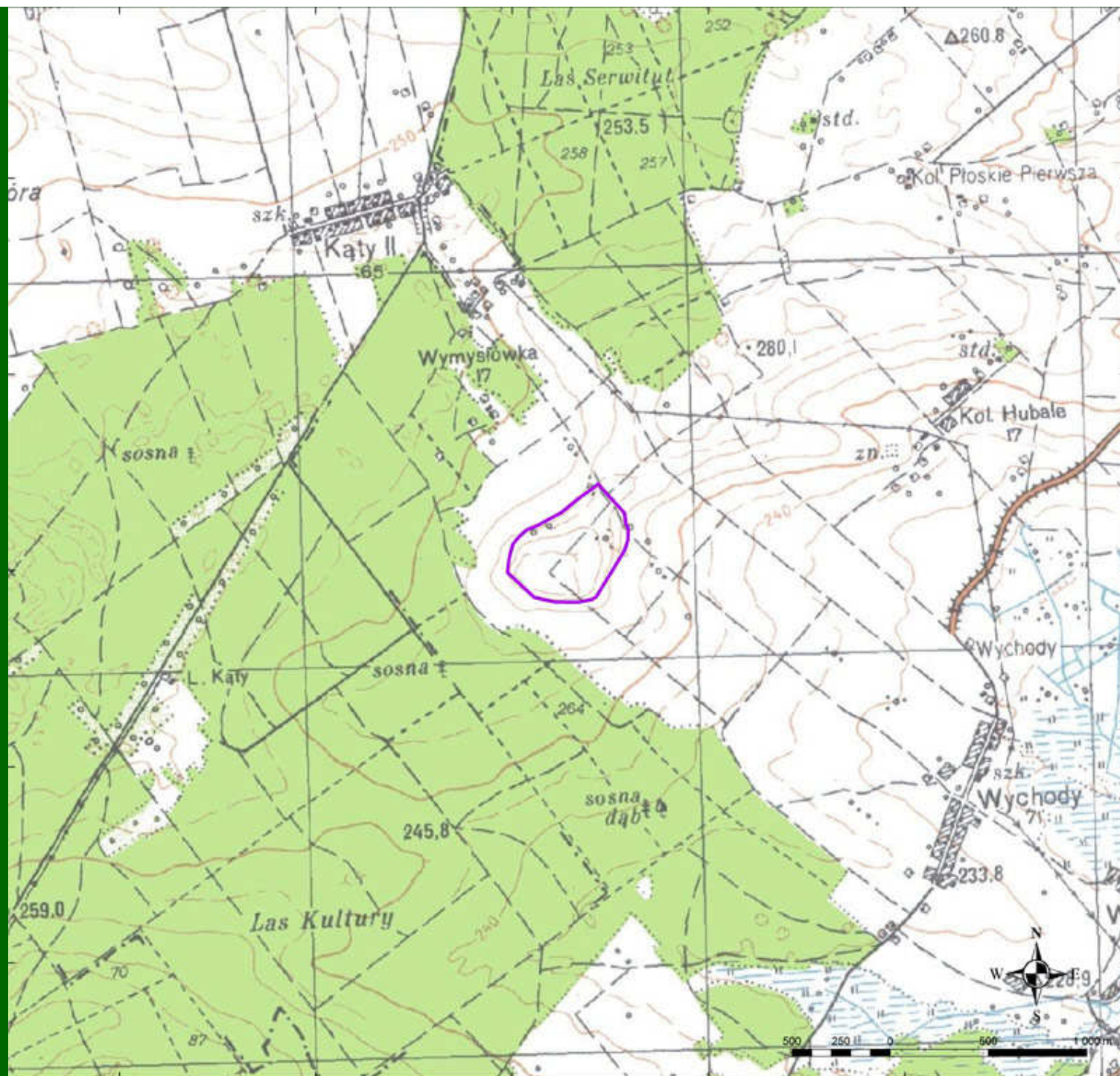

KĄTY PLH060010

Mantis religiosa

Gymnadenia conopsea

Cypripedium calceolus

Linum flavum

Veratrum nigrum

Orchis militaris

ACTION REALIZED

SHRUBS CUTTING

PURCHASE OF LAND

XEROTHERMIC GRASSLAND RESTORATION

REMOVAL ILLEGAL LADFILLS

**3 EDUCATIONAL BOARDER
„OBSZAR NATURA 2000 KĄTY”**

LAND PURCHASE (ACTION B1)

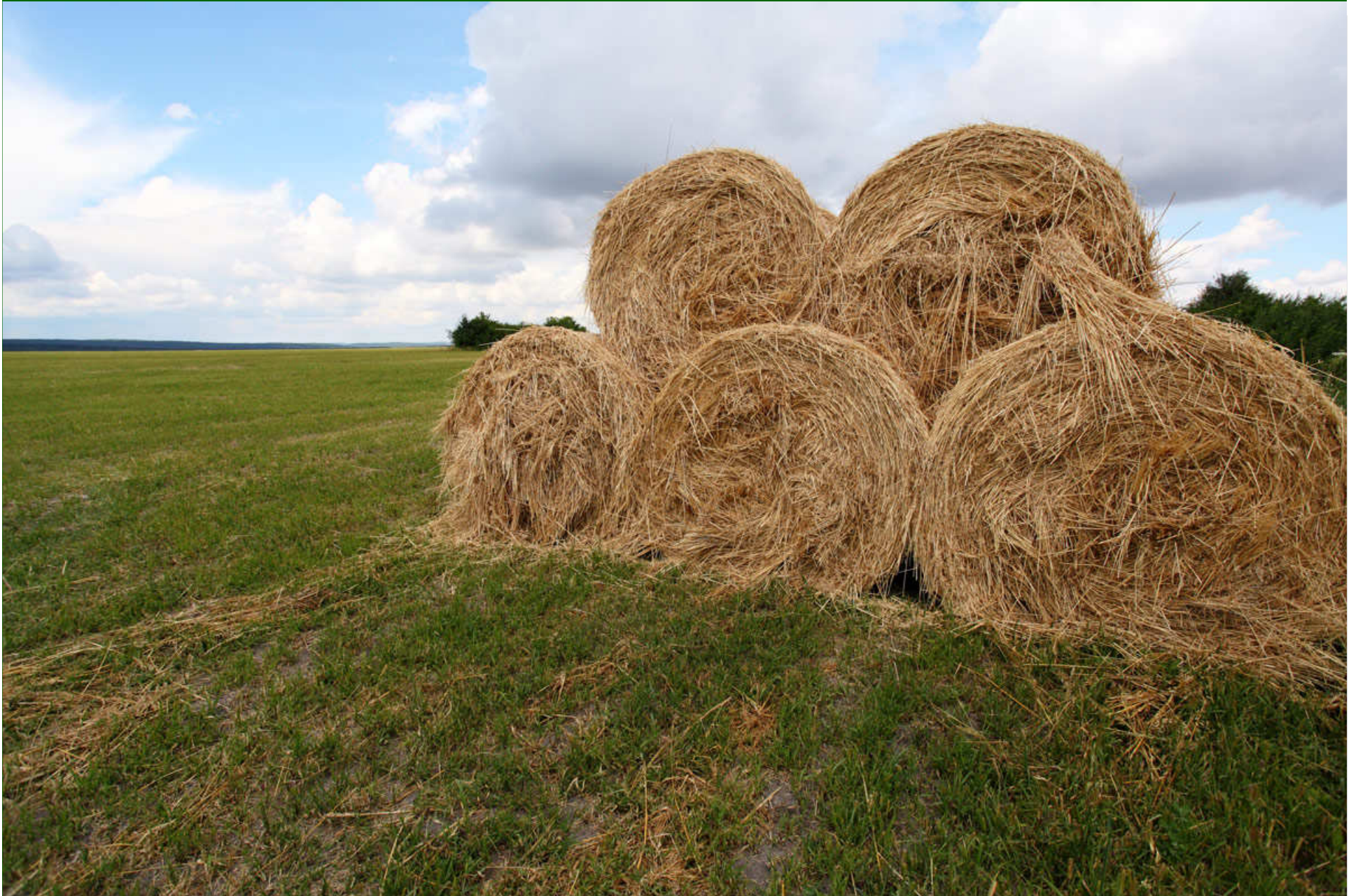

GRASSLAND RESTORATION (ACTION C4)

SHRUBS CUTTING (ACTION C1)

REMOVAL ILLEGAL LANDFILLS (ACTION C3)

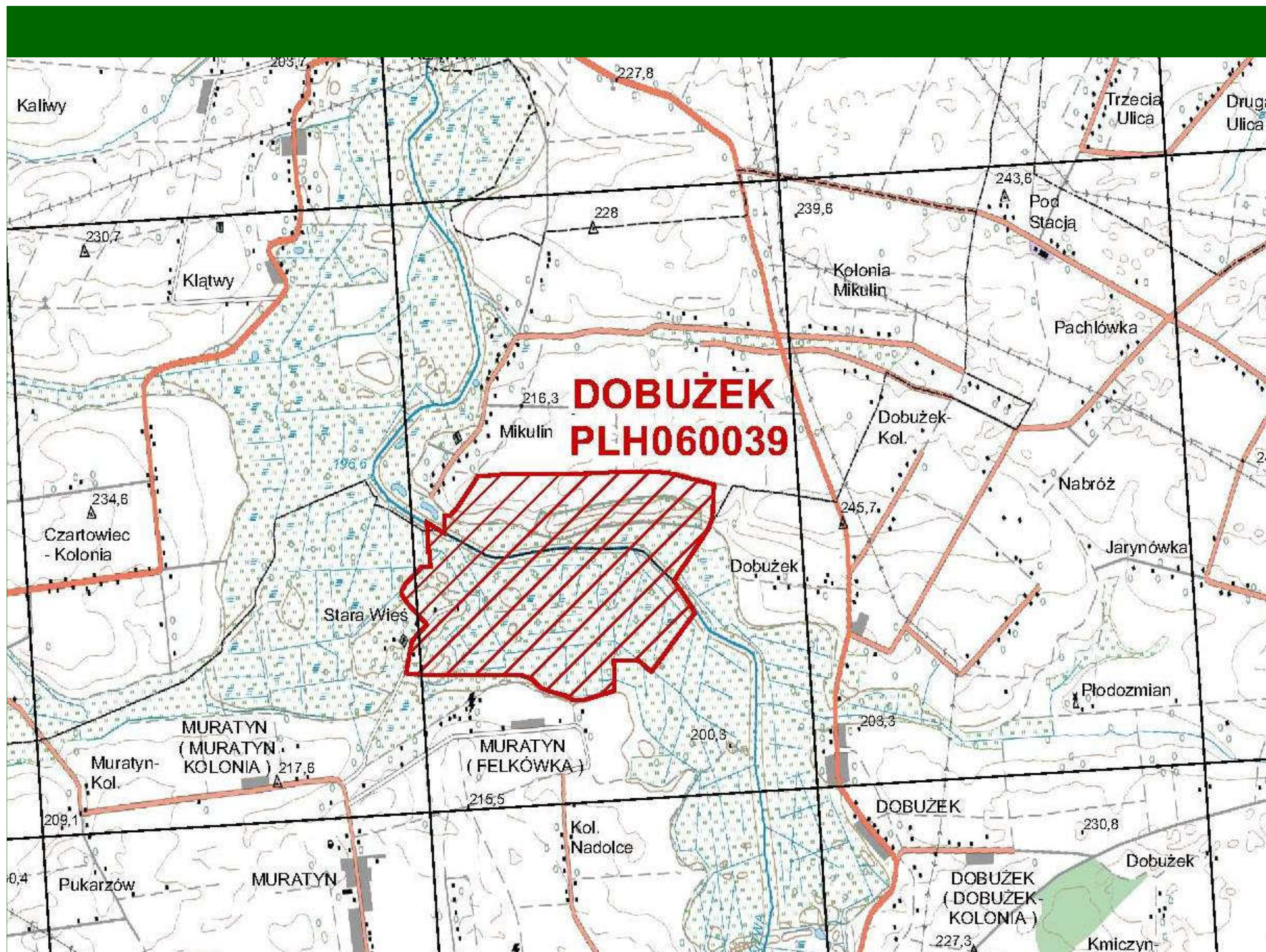

DOBUŽEK PLH060039

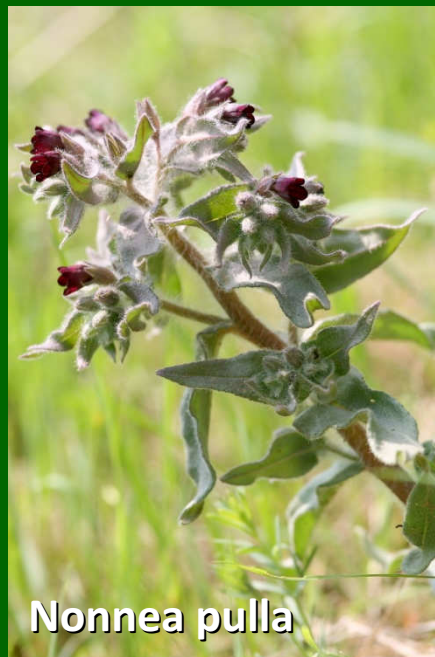

Echium russicum

Nonnea pulla

Muscari comosum

Astragalus onobrychis

Verbascum phoeniceum

Atypus muralis

ACTION REALIZED

REINSTATING EXTENSIVE GRAZING

**STRENGTHENING POPULATION OF
ECHIUM RUSSICUM**

**1 EDUCATIONAL BOARD „OBSZAR
NATURA 2000 DOBUŻEK”**

STRENGTHENING POPULATION OF *ECHIU* RUSSICUM (ACTION C5)

REINSTATING EXTENSIVE GRAZING (ACTION C8)

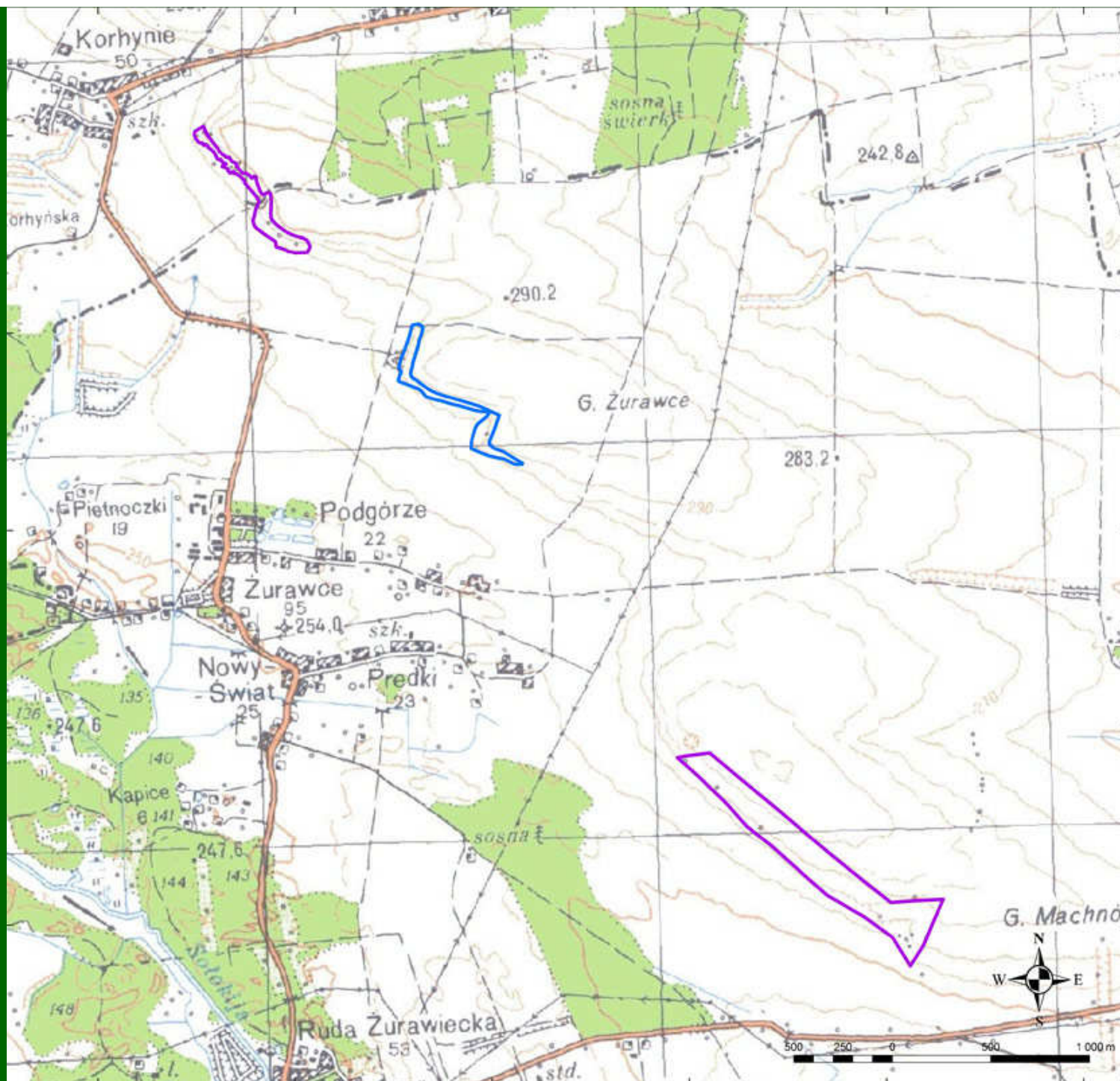

ŻURAWCE PLH060029

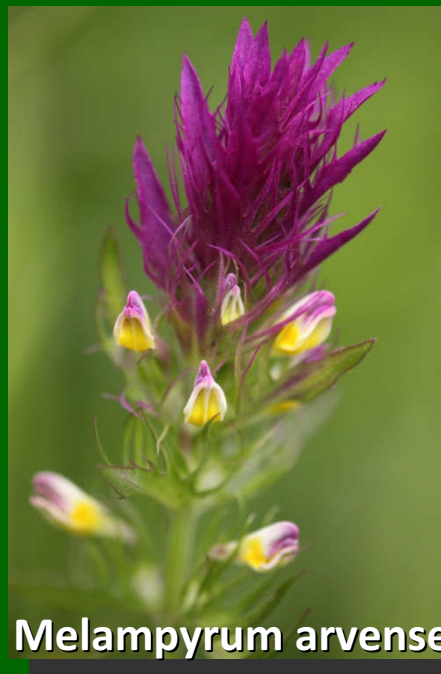

Cypripedium calceolus

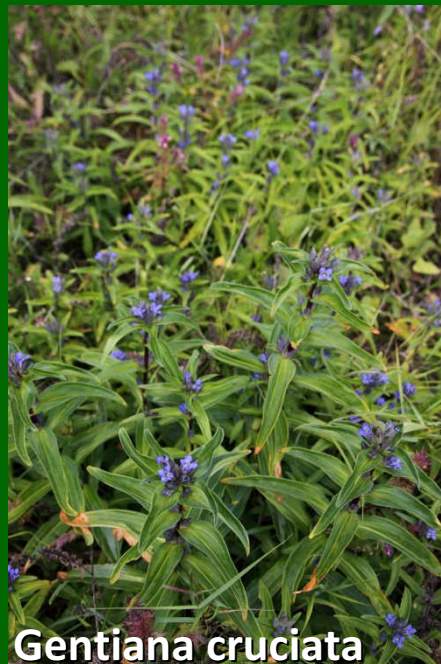
Melampyrum arvense

Anemone sylvestris

Carlina onopordifolia

Gentiana cruciata

Orchis purpurea

Orobanche

ACTION REALIZED

- CUTTING/EXTRACTING WITH ROOTS
SHRUBS AND TREES**

**GRASSLAND RESTORATION
(RAKING BIOMAS)**

**REMOVAL OF
HERACLEUM SOSNOWSKYI**

ACTION REALIZATION

**1 EDUCATIONAL BOARD „REZERWAT
PRZYRODY MACHNOWSKA GÓRA”**

**9 EDUCATIONAL BOARD „OBSZAR
NATURA 2000 ŻURAWCE”**

TREES CUTTING (ACTION C1)

REMOVAL OF HERACLEUM SOSNOWSKYI (ACTION C2)

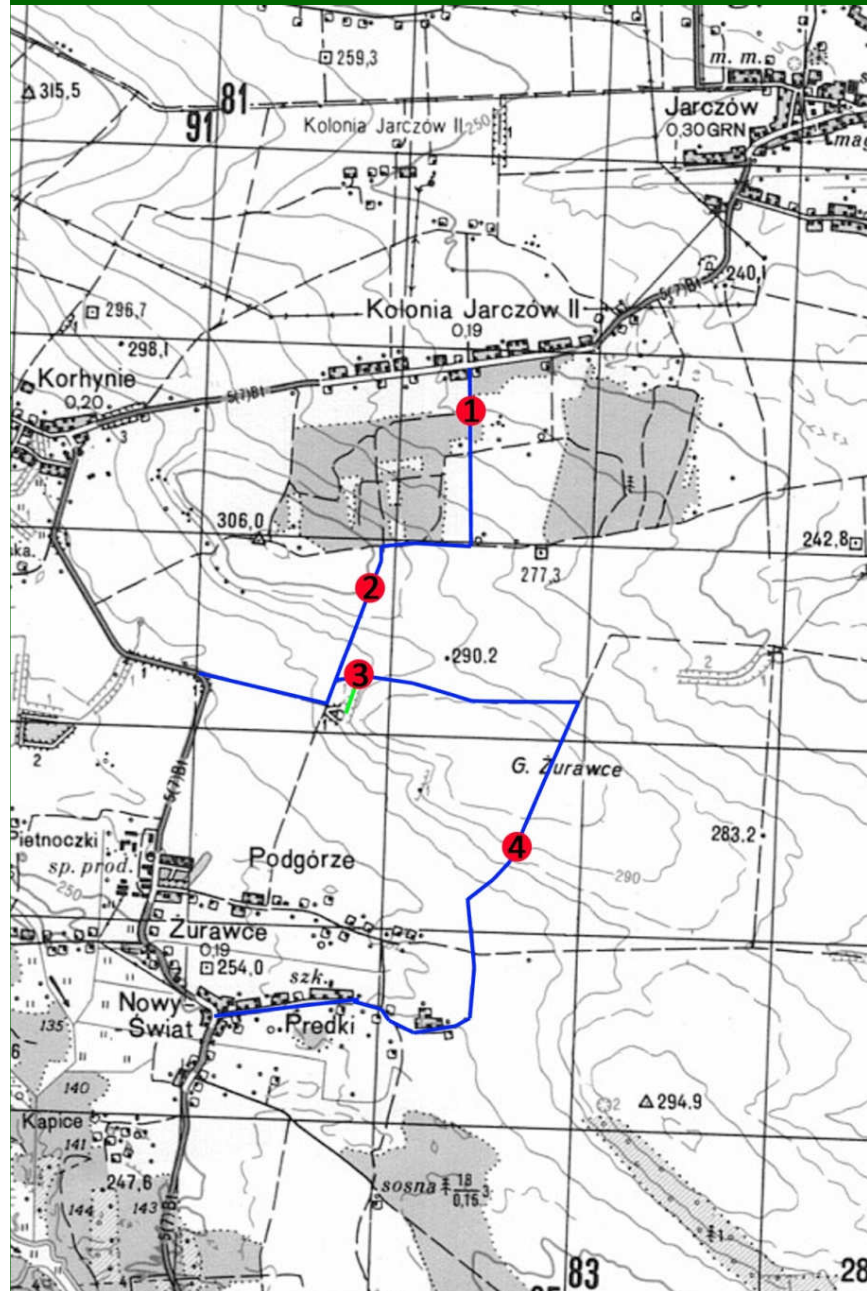

GRASSLAND RESTORATION (ACTION C4)

CHANNELING TOURISM (ACTION C7)

OTHER ACTIONS

MONITORING (ACTION E2)

MEETINGS WITH LOCAL COMMUNITY (ACTION A1)

SCIENTIFIC DOCUMENTATIONS (ACTION A1)

WORKSHOPS AND CONFERENCES (ACTION D3)

FILM ABOUT GRASSLANDS (ACTION D4)

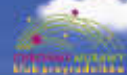

EDUCATIONAL BOARDS FOR SCHOOL (ACTION D1)

MIESZKAŃCY MURAW

Murawy kserotermiczne to jedna z najbogatych gatunkowo ekosystemów nieleśnych w Europie. Do ich skrajnych warunków siedliskowych (sucho i gorąco) przystosowało się wiele organizmów, a wśród nich nawet takie które zazwyczaj kojarzone są z siedliskami wilgotnymi (np. ślimaki, płazy i grzyby). Ich przystosowanie do wysokich temperatur i niedoboru wody polega m.in. na swoim trybie życia (ślimak żeberkowany) lub specyficznej, kserotermicznej budowie (ostrnice). Na murawach żyje również wiele tzw. relikwów glacialnych i postglacialnych, czyli gatunków które przetrwały od czasów ostatniego zlodowacenia i okresu tuż po nim, kiedy klimat różnił się znacznie od dzisiejszego. To wszystko sprawia, że na murawach kserotermicznych żyje obecnie wiele rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków, których nie można spotkać nigdzie indziej!

OSTRNICĘ (stpa)

Grupa rzadkich i chronionych w Polsce traw. Tajemnicą ich niezwykłej urody są długie, owłosione ośki (wyrastają na okrywach nasion), przypominające falujące na wietrze płótki. Ośka jest aparatem łownym, pomagającym w przeniesieniu nasion na dużą odległość.

SZCZYGIEŁ (Carduelis carduelis)

Szczygieł to niewielki kuszczak żywiący się nasionami, drobnymi owadami i pąkami drzew i krzewów. Na murawach występuje wiele ptaków, żaden nie jest jednak ściśle przywiązany do tego typu siedliska.

POSKOCZ KRAŚNY (Erebus cinnabarinus)

Niewielki, pięknie ubarwiony pajęczak. W Polsce ściśle chroniony i rzadko spotykany. Samice, które żyją spędzają pod ziemią w głębokich norach. Aktywne są jedynie samce.

SUSEŁ PERŁKOWANY (Spermophilus arcticus)

Gryzoń z charakterystycznymi białymi plamkami na plecach. W Polsce jest ściśle chroniony i bardzo rzadki - występuje tylko na Lubelszczyźnie. Żyje w koloniach liczących nawet do kilkuset tysięcy osobników.

GNIEWOŚĆ PŁAMISTY (Coronella austriaca)

Niewielki, rzadko spotykany i ściśle chroniony w Polsce wąż. Przez zygmatyczny wzór na grzbiecie często mylony ze żmiją. W przedwiośnie do niej nie jest jednak jadowity. Żywi się głównie jaszczurkami.

JASZCZURKA ZWINKA (Lacerta agilis)

Gady to jedne z najlepiej przystosowanych do życia w gorących i suchych warunkach zwierząt. Zwinka jest najczęściej występującym gadem w Polsce. Objęta jest w kraju ścisłą ochroną gatunkową.

MODRASZKI (Lycaenidae)

Liczna rodzina niewielkich motyli, często niebiesko ubarwionych (stąd nazwa). Murawy m.in. dzięki bogatej strukturze roślinności są jedynymi z najsilniej wykorzystanymi przez motyle siedlak w Europie.

MIEK WIOSENNY (Adonis vernalis)

Jeden z najwcześniej zakwitających gatunków na murawach. Niestety, dzięki swoim okazałym kwiatom - wykopywany do ogrodników, przez co stał się jednym z rzadszych gatunków w Polsce. Ściśle chroniony.

DWULISTNIK MUSZY (Ophrys insectifera)

To jeden z najrzadszych gatunków storczykowatych w Europie. W Polsce objęty ochroną ścisłą. Nazwa pochodzi od budowy kwiatu imitującego samkę błonkowi i w ten sposób wabiące zapylające owady-samce.

PAŹ KRÓLOWEJ (Papilio machaon)

Duży motyl występujący w całej Europie i w różnych ekosystemach, często spotykany również na murawach kserotermicznych. Dorosłe owady można spotkać od maja do sierpnia.

PAŁECZKA ZIMOWA (Tulostoma tomentosum)

Niewielki grzyb objęty w Polsce ścisłą ochroną gatunkową. Niepozorny i rzadko spotykany. Jego owocniki, kształtem przypominające beko (stąd synonim - bekołeczka zimowa) można spotkać na murawach przez cały rok.

ŚLIMAK ŻEBERKOWANY (Helix aspersa)

Niewielki bardzo rzadki i chroniony w Polsce ślimak. Prowadzi skryty tryb życia. Aktywny jest tylko nocą i zaraz po deszczu. Pozostały czas spędza pod ziemią, chroniąc się przed upałem i suszą.

